

OpenSciLab.org

Наукова платформа
Open Science Laboratory

Deák József
Hatsianovich Ya.
Simonović Nikola
Аніщук А.М.
Аржанухіна С.В.
Бірюк Л.Я.
Богомол І.Є.
Боднар Д.М.
Бражанюк А.О.
Броневиц Т.А.
Величенко А.М.
Височина Н.В.
Гоцуляк М.В.
Гурська О.В.
Дідюк Ю.М.
Дініц Р.О.
Єрошенко Г.А.
Жебель В.М.
Жидецький Ю.Ц.
Іванова А.С.
Івашкевич О.В.
Калугіна Ю.В.
Колеснік І.В.
Коноваленко О.К.
Краєвська Н.О.
Кривцов В.В.
Ларионова С.О.
Лебедева О.С.
Манчинська Н.Б.
Марченко К.О.
Мишаківська Л.О.
Мудрик С.Б.
Нерознак Л.С.
Онофрієнко Н.О.
Орленко Н.А.
Осташова Я.В.
Остістова А.В.
Павлусів Н.М.
Павлюк А.В.
Пасько Е.А.
Перельгін В.В.
Перцова О.В.
Полетай О.М.
Протасова А.С.
Рєпіна С.О.
Рєшта В.М.
Рибалкін І.М.
Романчук В.В.
Руденко В.М.
Руденко Н.М.
Савчук А.М.
Серій А.І.
Скидан І.В.
Скрипка М.В.
Соловійова Д.В.
Стадольник А.Ю.
Стецькая А.Н.
Стогній А.О.
Столярєнко О.Б.
Стрельцова І.Н.
Тєртична Н.А.
Фрумкіна А.Л.
Черняк В.А.
Чєх О.Ст.
Чурсанова К.А.
Шєстаков Ю.Н.
Шмалько Ю.В.
Шульжук Н.В.

*Сучасні тенденції
та концептуальні
шляхи розвитку
освіти і педагогіки*

Матеріали
II Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
(м. Київ, 27 січня 2021 р.)

Наукова платформа

Open Science Laboratory

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ
ОСВІТИ І ПЕДАГОГІКИ**

Матеріали

**II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
(м. Київ, 27 січня 2021 року)**

Самостійне електронне текстове
наукове періодичне видання комбінованого використання

** на обкладинці вказано перших авторів кожної доповіді*

УДК 37

ББК 74

C-916

ISSN 2709-6750

Сучасні тенденції та концептуальні шляхи розвитку освіти і педагогіки [зб. наук. пр.]: матеріали II міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Київ, 27 січня 2021 р.). Київ, 2021. 427 с.

Збірник містить матеріали (тези доповідей) I міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Сучасні тенденції та концептуальні шляхи розвитку освіти і педагогіки», у яких всебічно висвітлено проблеми сучасної освіти, а автори обмінюються педагогічним досвідом.

Видання призначене для вчених, педагогічних та науково-педагогічних працівників, здобувачів наукових та освітніх ступенів.

II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«Сучасні тенденції та концептуальні шляхи розвитку освіти і педагогіки» (м.
Київ, 27 січня 2021 р.)

Адреса оргкомітету та редакційної колегії:

м. Київ, Україна

E-mail: conference@openscilab.org

www.openscilab.org

Наукові праці наведені в алфавітному порядку та згруповані за напрямками роботи конференції.

Для зручності, беручи до уваги, що видання є електронним, нумерація та загальна кількість сторінок наведені з врахуванням обкладинки.

Збірник на постійній сторінці конференції: <https://openscilab.org/ru/?p=3051>

*Матеріали (тези доповідей) друкуються в авторській редакції.
Відповідальність за якість та зміст публікацій несе автор.*

ЗМІСТ

* зміст інтерактивний

(натиснення на назву призводить до переходу на відповідну сторінку)

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

Калугіна Ю.В.

ЕКОНОМІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА 12

Мишаківська Л.О.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДИТЯЧОГО ХАРАКТЕРУ 17

Протасова А.С.

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ ТА РОЗВИТКУ
ДІТЕЙ У ПРОЦЕСІ НАУКИ ТА ОСВІТИ 21

Стецкая А.Н.

ФОРМИРОВАНИЕ ДИЗАЙНЕРСКИХ УМЕНИЙ У ДЕТЕЙ
ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА КАК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ
ПРОБЛЕМА 26

ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Бірюк Л.Я., Пішун С.Г.

ДО ПИТАННЯ РОЛІ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ У ФОРМУВАННІ
ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ..... 34

Соловйова Д.В.

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 41

Столяренко О.Б.

ВПЛИВ ПЕДАГОГА НА ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ
НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ..... 48

СЕРЕДНЯ ОСВІТА

Боднар Д.М.

ГУМАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОНТЕКСТІ
ЗАПРОВАДЖЕННЯ Й РОЗВИТКУ ІДЕЙ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА 52

Марченко К.О. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ЦІННІСНО-СМИСЛОВОЇ ЕМПАТІЇ СТАРШОКЛАСНИКІВ В ПРОЦЕСІ СЛУХАННЯ МУЗИКИ.....	59
Решта В.М., Овсяник Л.М., Кисла І.І., Лобода Т.В., Пелих І.П. СИНДРОМ «ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ» ВЧИТЕЛЯ. ПРИЧИНИ РОЗВИТКУ ТА МЕХАНІЗМИ ПРОФІЛАКТИКИ.....	65
Савчук А.М. ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ GOOGLE CLASSROOM НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ	70

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Deák József ПАМ'ЯТНІ ДАТИ ІСТОРІИ 100 ЛЕТНЕЙ ГОДУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИЦИИ ВЕНГРИИ И 300 ЛЕТНЕЙ РОССИЙСКОЙ РЕГУЛЯРНОЙ ПОЛИЦИИ – У ИСТОКОВ.....	74
Бражанюк А.О. СУТНІСТЬ ОСОБИСТІСНО-КОМУНІКАТИВНОЇ СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ ТА ЕРГОТЕРАПЕВТІВ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	78
Дідюк Ю.М. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ МАРКШЕЙДЕРСЬКОГО КРЕСЛЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	83
Лебедєва О.С., Косенко Н.О., Коваленко А.В., Левашова Ю.С. ШЛЯХИ РОЗВИТКУ “SOFT SKILLS” У СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	89
Онофрієнко Н.О., Няньчук О.Ю. ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ МЕТОДАМИ МАТЕМАТИКИ.....	96
Пасько Е.А. ВЛИЯНИЕ СРЕДСТВ МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ НА ПРАВОСОЗНАНИЕ МОЛОДЕЖИ.....	102
Полетай О.М. РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У СТУДЕНТІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ	109

Фрумкина А.Л.

МОДЕЛИ ПРОЦЕССОВ ОБУЧЕНИЯ ИЗО В ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ
ТЕОРИИ И ПРАКТИКЕ 115

Чурсанова К.А.

ПРОБЛЕМЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ И КАЧЕСТВА
ОБУЧЕНИЯ НА ОСНОВЕ НОВЫХ ПОДХОДОВ В МОДЕРНИЗАЦИИ
РОССИЙСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ..... 123

СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА

Остісова А.В.

АСИНХРОНІЯ РОЗВИТКУ ПРИ ДИТЯЧОМУ АУТИЗМУ, ЯК АСПЕКТ
ВПЛИВУ НА СОЦІАЛЬНУ АДАПТАЦІЮ..... 132

Руденко В.М.

НАУКОВА ПРОБЛЕМА ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА КАТЕГОРІЯ
ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ 135

Стогній А.О.

АКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ
ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН..... 145

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ І СПОРТ

Колеснік І.В., Левчук Т.М., Терещенко І.А.

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ПІДХОДУ
В НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ГІМНАСТІВ..... 156

Коноваленко О.К., Брагин Я.Ю.

ОРИЕНТИРОВОЧНЫЙ КРИТЕРИЙ ДРОБЛЕНИЯ ТРЕНИРОВОЧНОЙ
НАГРУЗКИ ПО ОТДЕЛЬНЫМ ЗАНЯТИЯМ..... 161

Мудрик С.Б.

ГРА ЯК «ДОПІНГ» – ЧИ ДОПІНГ ДЛЯ ГРИ?..... 165

Орленко Н.А., Величенко М.А., Ключников Т.М.

ВАЖЛИВІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ САМОКОНТРОЛЮ В ПРОЦЕСІ
ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ..... 170

Репина С.О.

ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОДДЕРЖКА РАЗЛИЧНЫХ ВИДОВ СПОРТА В
УКРАИНЕ 173

ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Шестаков Ю.Н., Хоровец І.Г.

О НЕКОТОРЫХ ПРОБЛЕМАХ СИСТЕМЫ ДОПОЛНИТЕЛЬНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ ВЗРОСЛЫХ: СОДЕРЖАТЕЛЬНЫЙ И
МЕТОДИЧЕСКИЙ АСПЕКТЫ181

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

Аржанухіна С.В., Перцова О.В.,

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО
УЧИТЕЛЯ МУЗИКИ.....188

Павлюк А.В.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН.....192

Перцова О.В., Богомол І.Є.

ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА ЗВО197

Романчук В.В., Коломієць А.В.

СУЧАСНІ ЗАСОБИ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....202

Серый А.И.

О МНОГОЗНАЧНОСТИ ТЕРМИНА «АБСОЛЮТНЫЙ» В КУРСЕ
ФИЗИКИ.....205

Стадольник А.Ю.

РОБОТОТЕХНИЧЕСКИЕ КОНСТРУКТОРЫ КАК СРЕДСТВО
ФОРМИРОВАНИЯ КЛЮЧЕВЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ УЧАЩИХСЯ НА
УРОКАХ ИНФОРМАТИКИ И ФАКУЛЬТАТИВНЫХ ЗАНЯТИЯХ ПО
РОБОТОТЕХНИКЕ.....209

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

Simonović Nikola, Maksimović Jelena

THE CONCEPT OF PLURALISM OF RESEARCH PARADIGMS AS A
STIMULUS TO A REFLECTIVE APPROACH IN EDUCATIONAL
PRACTICE.....221

Тертична Н.А., Шаблевська Т.С.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗУМІННЯ СЕНСУ ЛЮБОВІ В
ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ.....230

ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Аніщук А.М.

ВИХОВАННЯ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ КОМУНІКАТИВНОЇ ГРИ240

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Гоцуляк М.В., Маславчук Н.А.

ЕКОЛОГІЧНЕ СПРЯМУВАННЯ ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ
МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....249

Жебель В.М., Сакович О.О., Гуменюк А.Ф., Антонюк Я.О.

ЗНАЧЕННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ В
ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У МЕДИЧНОМУ
ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....253

Кривцов В.В., Кривцов В.В.

З ДОСВІДУ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ АНАЛІЗУ КОНКРЕТНОЇ
СИТУАЦІЇ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ258

Манчинська Н.Б.

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ
ВИКЛАДАННІ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....269

Скидан І.В., Орленко Н.А., Гейченко С.П., Лукашова І.В.

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В НАУ ПІД ЧАС
ПАНДЕМІЇ273

Скрипка М.В., Панікар І.І., Гарагуля Г.І.

ДОСВІД ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА»279

Черняк В.А., Карпенко К.К., Гибало Р.В., Кузьменко О.В.,

Нагалюк Ю.В.

КЛІНІЧНЕ І НАУКОВО-ОСВІТНЄ ЗНАЧЕННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ
ОНОВЛЕНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ПІСЛЯТРОМБОТИЧНОЇ ХВОРОБИ
НИЖНІХ КІНЦІВОК.289

Чех О.С.

ПРОЕКТИРОВАНИЕ ПРОФЕСИОНАЛЬНОЙ ТРАЕКТОРИИ КАК
МЕХАНИЗМ ПРОФЕСИОНАЛЬНОГО САМОРАЗВИТИЯ И
САМООПРЕДЕЛЕНИЯ СТУДЕНТА – БУДУЩЕГО ПЕДАГОГА297

Шульжук Н.В.

ПРАГМАЛІНГВІСТИКА У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ФІЛОЛОГА303

СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Ларионова С.О.

СОЦІАЛЬНА ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЛИЧНОСТИ: КРИТЕРИИ,
ФУНКЦИИ, МОДЕЛИ ФОРМИРОВАНИЯ310

Нерознак Л.С., Демиденко Т.М.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З ДІТЬМИ, МАТЕРІ ЯКИХ
ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....321

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

Жидецький Ю.Ц.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ ВІДОМЧОЇ ОСВІТИ
МВС УКРАЇНИ325

Іванова А.С.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ
СУБ'ЄКТАМИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.....329

Павлусів Н.М.

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТІ: ВИКЛИКИ І
ПЕРСПЕКТИВИ.....336

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

Богомол І.Є., Лиска А.І.

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ СФЕРИ ДО ФОРМУВАННЯ
ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ІТ-
ТЕХНОЛОГІЙ340

Дініц Р.О., Яценко В.В.

АНАЛІЗ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В
УМОВАХ ПАНДЕМІЇ343

Єрошенко Г.А., Лисаченко О.Д., Кінаш О.В., Пелипенко Л.Б.,

Шевченко К.В.

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС КАФЕДРИ ГІСТОЛОГІЇ,
ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ346

Івашкевич О.В.

ШЕРІНГ, ЯК НОВА «ФІЛОСОФІЯ» БІБЛІОТЕК КРАЇНИ.....351

Краєвська Н.О.

GOOGLE CLASSROOM ЯК СПОСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ.....356

Рибалкін І.М.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ У ПРОФЕСІЙНО-
ТЕХНІЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....363

Стрельцова И.Н.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ
ТЕХНОЛОГИЙ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА ДЛЯ РАЗВИТИЯ
УЧЕБНО-ПОЗНАВАТЕЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ УЧАЩИХСЯ.....369

НАУКИ ПРО ОСВІТУ ТА ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ В ЦІЛОМУ

Броневиц Т.А.

МЕТОДИКА ИЗУЧЕНИЯ И ПРЕПОДАВАНИЯ КИТАЙСКОГО ЯЗЫКА375

Величенко А.М., Коротя В.В., Совгіря Т.М.

АНАЛІЗ ВІКОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ
СПРИНТАРСЬКИМ БІГОМ383

Височина Н.В.

ПЕДАГОГІКА ТА МЕДИЧНА ОСВІТА: ТОЧКИ ПЕРЕТИНУ386

Гурська О.В., Мироненко Л.Л.

НАВЧАТИ НАВЧАТИСЯ АБО ЯК ЗМІНЮЄТЬСЯ РОЛЬ УЧИТЕЛЯ В
НУШ390

Осташова Я.В.

УПРАВЛЕНЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В РОССИЙСКИХ И
ЗАРУБЕЖНЫХ УНИВЕРСИТЕТАХ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ
ТРАНСФОРМАЦИИ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ400

Перелыгин В.В., Склярова Н.А., Жариков М.В., Склярова Л.В.,

ПОДХОДЫ К СОВЕРШЕНСТВОВАНИЮ ПРЕПОДАВАНИЯ
ДИСЦИПЛИНЫ «БЕЗОПАСНОСТЬ ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ» НА
ФАКУЛЬТЕТЕ ПРОМЫШЛЕННОЙ ТЕХНОЛОГИИ ЛЕКАРСТВ408

Руденко Н.М.

ВИХОВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ
МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ416

Hatsianovich Ya., Puhteeva I.

STUDY OF THE STRUCTURE OF THE INCIDENCE OF RESPIRATORY
DISEASES IN CHILDREN ON THE BASIS OF THE INFECTIOUS
DISEASES DEPARTMENT OF THE MINSK REGIONAL CHILDREN'S
CLINICAL HOSPITAL421

Шмалько Ю.В.

ЗБЕРЕЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ424

ВИХОВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ

Руденко Наталія Миколаївна

канд. психол. наук, доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) ім. проф. Поніманської Т.І. Рівненського державного гуманітарного університету
ORCID ID: 0000-0002-1927-7742

Поступальна розбудова демократичної української держави ставить перед сучасними закладами освіти нове соціальне замовлення у вихованні особистості. У Законі України «Про освіту» зазначається, що: «Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору» [1].

Сучасне суспільство вибудовує стратегію свого розвитку на засадах громадянських свобод і демократії, найважливішими ознаками якої є відповідальність. Таке бачення суспільного розвитку обумовлює актуальність питань формування відповідальності особистості [2].

У Базовому компоненті дошкільної освіти (2012 р.), що є державним стандартом першої ланки системи освіти України, відмічається: «На кінець дошкільного періоду життя в дитини мають бути сформовані базові

характеристики особистості: довільність, самостійність і відповідальність, креативність, ініціативність, свобода поведінки і безпечність, самосвідомість, само ставлення, самооцінка» [3, с. 5].

У філософії, психології, педагогіці проблемі відповідальності були присвячені роботи С. Анісімова, І. Беха, Г. Беленької, Т. Веретенко, В. Горovenko, Л. Грядунової, О. Кононко, В. Савченко, Н. Соколова, Т. Фартухової, М. Левківського, М. Сметанського, О. Сухомлинської, Н. Огренич, В. Оржеховської, Т. Фасолько та ін.

Більшість науковців вважають, що відповідальність особистості – це якість, яка є регулятором поведінки, тому і визначення відповідальності подається через опис способів і форм поведінки. На наш погляд, відповідальність проявляється в діяльності та виступає не тільки як засіб зовнішнього контролю и зовнішньої регуляції поведінки особистості, але і як засіб самоконтролю і саморегуляції. [4].

Фасолько Т., узагальнюючи дослідження вітчизняних педагогів і психологів, дає наступне визначення відповідальності як характеристики ставлення особистості до людей: «Це системна якість, завдяки сформованості якої людина стає здатною усвідомлювати віддалені наслідки своїх вчинків, у неї розвивається висока сензитивність до моральних ситуацій» [5, с. 8].

У літератури недостатньо, на нашу думку, досліджувалися питання виховання відповідальності у дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку (ПМР). Але відомо, що порушення мовлення тією чи іншою мірою (залежно від характеру цих порушень) впливають на діяльність та поведінку дитини, негативно позначаються на формуванні всього психічного життя [6].

У літературі визначено низку психолого-педагогічних умов виховання відповідальності, серед яких є: використання в освітньому процесі ЗДО всієї різноманітності психолого-педагогічних методів спеціальної педагогіки. Особливості застосування цих методів зумовлені специфікою мовленнєвого

розладу, структурою співвідношення первинних і продуктивних порушень мовлення дитини, її віковими ознаками» [7, с. 14-15].

Нами було проведено експериментальну роботу з апробації педагогічних умов виховання відповідальності у дітей старшого дошкільного віку з III рівнем ЗНМ. Базою дослідження виступав ЗДО № 40 м. Рівного.

На констатувальному етапі дослідження було встановлено, що у дітей з порушеннями мовлення переважав низький рівень вихованості відповідальності. Вони мали негативне ставлення до обов'язку як поведінкової норми; не виявляли любов до близьких та однолітків через намагання поспівчувати чи допомогти іншим; вони не розуміли емоційні стани інших людей; у них були відсутні навички соціально відповідальної поведінки. Іноді дошкільники з порушеннями мовлення називали моральну норму, правильно оцінювали поведінку однолітків, але не змогли мотивувати свою оцінку. Більшість дітей не хотіли приймати участь в дослідженні, не проявляли інтересу до завдань.

Тому для підвищення рівня виховання відповідальності у дітей старшого дошкільного віку з ПМР нами було запропоновано систему педагогічних умов:

1. Виховна робота буде ефективною, якщо логопедичні заняття з дітьми з ПМР будуть включати завдання з подолання порушень мовлення, а також спеціальні вправи з розвитку емоційно-вольової сфери дошкільників.

2. Робота логопеда з виховання відповідальності у дітей дошкільного віку з ПМР має бути в тісному контакті з психологом і вихователями закладу спеціальної освіти.

3. Виховання відповідальності буде ефективним, якщо застосовувати психологам ЗСО у своїй роботі з дітьми з ПМР спеціальні заняття комунікативного тренінгу.

Для реалізацій першої педагогічної умови виховання відповідальності у дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку ми на логопедичних заняттях застосовували наступні прийоми: засвоєння дітьми змісту

логопедичного завдання, виникнення особистісного сенсу його виконання; створення наміру виконати завдання; планування своїх дій; врахування термінів закінчення справи; звичка доводити справу до кінця. Достатньо ефективними для розвитку емоційно-вольової сфери дітей дошкільного віку були нейропсихологічні, дихальні та кінезіологічні вправи.

Для реалізацій другої педагогічної умови виховання відповідальності у дітей дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку проводилась планова корпоративна робота логопеда, вихователя і психолога закладу спеціальної освіти. Для реалізацій третьої педагогічної умови виховання відповідальності у дошкільників з ПМР проводилися заняття з розвитку емоційно-вольової сфери і комунікативний тренінг (за І. Мартиненко) Мартиненко І.В. Комунікативний тренінг для дошкільників з порушеннями мовлення: Навчально-методичний посібник. Харків: Видавництво Ранок, ВГ «Кенгуру». 2018. 120 с. (Серія «Інклюзивне навчання»).

Після формульовального етапу експерименту у дітей з ПМР в експериментальній групі змінилися рівні вихованості відповідальності. Діти намагалися проявляти відповідальність через власні вчинки; розуміли, що таке чесність, доброта, обов'язок; добровільно відмовлятися від приємного на користь необхідного, удосконалилися навички контролю над собою в різних проблемних ситуаціях. Проте, апробація методики показала необхідність удосконалення прийомів і засобів виховання емоційно-вольового компонента відповідальності у дітей з III рівнем ЗНМ.

Таким чином, після проведення всіх етапів педагогічного експерименту, можна зробити висновок про те, що ефективність розробленої та експериментально перевіреної нами методики виховання відповідальності в дітей старшого дошкільного віку з ПМР на основі визначених педагогічних умов була доведена результатами збільшення кількості дітей з середнім і високим рівнем та зменшення дошкільників з низьким рівнем вихованості відповідальності.

Результати експериментального дослідження, на нашу думку, можуть використовуватись в практиці роботи закладів спеціальної освіти при організації виховної та корекційно-розвиткової роботи з дітьми з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту». // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 38-39.
2. Беленька Г. В. Формування відповідальності у дошкільників. / Г. В. Беленька // Педагогічний процес: теорія і практика. – 2015. – № 1-2 (46-47). – С. 63-67.
3. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. Кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богінч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. – К., 2012. – 26 с.
4. Руденко Н. М. Особливості виховання відповідальності у дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку / Н. М. Руденко. // Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти. Матеріали III Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т. І. Поніманської. – Рівне: Видавець О.Зень, 2020. – С 203-206.
5. Фасолько Т. С. Виховання відповідальної поведінки у дітей старшого дошкільного віку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.08. / Фасолько Т. С. – Київ, 2000. – 18 с.
6. Трофименко Л.І. Особливості розвитку особистості дошкільників з мовленнєвими порушеннями. [Електронний ресурс]. / Л. І. Трофименко. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/>.pdf
7. Логопедія: підручник / за ред .М.К. Шеремет. Вид. 5-те. – Київ : Видавничий дім «Слово», 2018. – 856 с.

